

Väl fä rdsfrågor –

inkl usive social politik och
social försäkringsfrågor

motionsbehandl ing

Partistämmans beslut 2015

Välfärdsfrågor – inklusive socialpolitik och socialförsäkringsfrågor

Aktiv dödshjälp – motion 5.1 och 5.2

5.1 Att Centerpartiets stämma ställer sig bakom att dessa svåra och viktiga frågor behöver utredas

5.2.1 Att Centerpartiet verkar för att en utredning av frågan om aktiv dödshjälp bör införas i Sverige och hur det i sådana fall kan införas på säkrast möjliga sätt, initieras av staten.

5.2.2 Att Centerpartiet, om ovan nämnda utredning rekommenderar det, ställer sig bakom ett införande av aktiv dödshjälp i Sverige.

Partistyrelsens yttrande:

Motionerna 5.1 och 5.2 yrkar på tillsättandet av en utredning kring frågan om aktiv dödshjälp. Partistyrelsen instämmer i att rätten till värdighet i livets slut är en angelägen fråga, som i grunden handlar om medmänsklighet och god omsorg. En förbättrad vård i livets slutskede – så kallad palliativ vård - är ett viktigt område som den dåvarande Alliansregeringen satsade på inom ramen för arbetet "De mest sjuka äldre". Socialstyrelsen tog även 2013 fram de första nationella riktlinjerna för palliativ vård.

Redan idag är det tillåtet enligt lag att avstå från att inleda livsuppehållande behandling och att som patient kräva att livsuppehållande behandling ska avslutas. Socialstyrelsen slog även i ett tidigare fall fast att det till och med var tillåtet att på patientens begäran stänga av en respirator. Det är också lagligt att i den palliativa vården kraftfullt ångestdämpa, smärtstilla och palliativt söva patienten även om konsekvensen blir att livet blir kortare.

Vad gäller aktiv dödshjälp anser partistyrelsen att det strider mot sjukvårdens etiska grundprinciper om att stå i livets tjänst, bota, lindra och trösta. Det står även i strid med den etik som samhället baseras på, nämligen att ingen har rätt att ta en annan människas liv. Idag finns heller inga läkemedel i Sverige som leder till säker död. Amerikanska avrättningsmetoder med injektion av tre olika läkemedel är den enda metod som är vetenskapligt baserad.

Aktiv dödshjälp motiveras av situationer där sjukvården inte har klarat sitt uppdrag att trösta och lindra smärta, oro och ångest i livets slutskede. Slutsatsen av dessa misslyckanden måste vara att förbättra den palliativa vården – inte att medverka till självmord.

Partistyrelsen anser inte att det är rimligt att kräva av sjukvårdspersonal att medverka till självmord. Vidare finns det en risk att allmänhetens förtroende för sjukvården skulle minska om vården fick i uppgift att bistå i att avsluta liv. Svårt handikappade och sjuka skulle riskera att hamna i dilemmat att med hänsyn till lidande anhöriga begära läkarassisterat självmord för att lindra lidandet för de nära och kära. Det är svårt att vara säker på att det är den svårt sjukes vilja och inte de anhörigas uttalade önskemål.

Läkare som arbetar med svårt sjuka döende barn och vuxna upplever inget behov av läkarassisterade självmord eller aktiv dödshjälp. Däremot efterfrågas förbättrade möjligheter till palliativ vård. På många håll i landet finns hospice som erbjuder palliativ vård till patienter i livets slutskede, vilken är mycket uppskattad av både patienter och

närstående. Partistyrelsen anser att Centerpartiet bör fortsätta verka för utvecklingen av god palliativ vård i hela landet.

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

5.1

5.2

Försörjningsstöd - motion 5.3, 5.4, 5.5 och 5.6

5.3.1 Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag att Centerpartiet driver att SoL ändras så att kommuner kan erbjuda invånare Inkluderingsjobb med invånarlön istället för försörjningsstöd

5.3.2 Att staten och kommuner har en skyldighet att erbjuda arbetsmöjligheter för invånare med fullt försörjningsstöd, som vill utföra Inkluderingsjobb

5.4.1 Att Centerpartiet ska verka för att långvariga mottagare av försörjningsstöd ska ha krav på att genomgå grundskoleutbildning och gymnasieutbildning

5.4.2 Att konsumtionsstyrningen inom försörjningsstödet minskas

5.5.1 Att ändra i SoL så att kommuner kan kräva viss arbetsinsats i utbyte mot försörjningsstöd

5.5.2 Att kräva att staten och kommuner har en skyldighet att erbjuda arbetsmöjligheter för invånare med fullt försörjningsstöd

5.6 Att skadestånd för ideell skada i anledning av brott eller felbehandling i vård och omsorg inte ska räknas in vid prövning av rätt till försörjningsstöd.

Partistyrelsens yttrande:

I motion 5.3, 5.4 och 5.5 lyfts den angelägna frågan om att bryta utanförskapet hos människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Personer som uppbär försörjningsstöd har inte sällan komplexa behov, vilket gör att de ofta är beroende av olika typer av insatser från en rad myndigheter. I Stämmoprogrammet *En välfärd i hela landet* föreslås kommunerna få ett ökat ansvar för att fungera som "en dörr in" till berörda myndigheter för dessa personer. Vidare föreslås att kommunerna ska arbeta aktivt med att knyta näringslivskontakter för att möjliggöra en bättre fungerande matchning mot arbetsmarknaden för den berörda gruppen. Därutöver lyfter ställningstagandet några av de förslag om ökade krav på personer som uppbär försörjningsstöd, som fördes fram i en statlig utredning våren 2015.

Motion 6 för fram förslaget om att skadestånd inte ska räknas in vid prövning av rätt till försörjningsstöd. Försörjningsstöd eller ekonomiskt bistånd är samhällets absoluta sista skyddsnet för den som har tillfälliga ekonomiska problem. Försörjningsstödet ska fungera som en tillfällig ekonomisk ersättning, där socialtjänsten kan ställa krav på att den sökande som har arbetsförmåga står till arbetsmarknadens förfogande eller deltar i program och åtgärder som bidrar till att vederbörande blir arbetsför. En förutsättning för att beviljas försörjningsstöd är att alla andra möjligheter till försörjning redan är prövade, vilket inkluderar bidrag, ersättningar, pengar på banken, tillgångar som kan avyttras eller liknande

Försörjningsstödet består av dels riksnormen, dels skäliga kostnader utanför riksnormen. I riksnormen ligger kostnader som är någorlunda lika för alla, exempelvis kostnader för mat, kläder och hygien. Socialtjänsten kan i en individuell bedömning beräkna beloppen i riksnormen till en högre eller lägre nivå om det finns särskilda skäl. Ett hushåll kan ha en högre kostnad än normalt för exempelvis mat eller sakna en kostnad som ingår i riksnormen. Socialtjänsten kan även efter en individuell bedömning göra undantag för

exempelvis ideellt skadestånd, som en person fått till följd av att vederbörande har blivit utsatt för ett brott och därmed fått ökade levnadskostnader till följd av till exempel dyrare mediciner eller rehabilitering. Centerpartiet anser att det är angeläget att denna princip efterlevs.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

5.3
5.4.2
5.5
5.6

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

5.4.1

Alkoholpolitik – motion 5.7, 5.8 och 5.9

5.7.1 Att Centerpartiet verkar för att Systembolagets öppettider ska förlängas

5.7.2 Att Centerpartiet verkar för att vanliga livsmedelsbutiker även bör tillåtas sälja mellanöl och drycker med motsvarande alkoholprocent

5.7.3 Att Centerpartiet verkar för att licensierade butiker bör tillåtas att sälja alkohol vid sidan av Systembolagets existens

5.8.1 Att relevant lagstiftning skrivs om så att individens egenansvar för sin berusning betonas, och att exempelvis krögares roll i detta inte försvinner men tonas ned (Att tvinga/lura i andra personer berusande substanser ska samhället självklart fortsatt se allvarligt på.)

5.8.2 Att Centerpartiet verkar för att polisen jobbar rättssäkert och gör stickprovskontroller på ett systematiskt, randomiserat sätt och vid behov roterar personal.

5.8.3 Att Skatteverket visar större förståelse för företagarens villkor. Att endast tillåta kontanter i baren är inte "misstänkt skattefusik" utan det mest rationella när en hel konsertpublik vill ha påfyllning i baren mellan banden

5.9. Att Svenska och utländska producenter behandlas lika hos systembolaget så att lokala och i synnerhet mindre företagare får en rimlig möjlighet att komma ut med sina produkter på marknaden.

Partistyrelsens yttrande:

Centerpartiet vill främja måttfulla dryckesvanor hos befolkningen och nykterhet bland minderåriga, gravida och trafikanter. En minskad alkoholkonsumtion skulle förbättra folkhälsan och leda till färre sociala problem som våldsbrott och övergrepp. Attityden till alkohol måste påverkas med olika styrmedel som information, mobilisering av det civila samhället och lagstiftning.

Det förebyggande arbetet mot alkoholmissbruk är centralt. Missbruk av alkohol för med sig social utslagning, brottslighet och försämrad hälsa. Centerpartiet förespråkar därför en restriktiv alkoholpolitik. I den restriktiva alkoholpolitiken är tillgänglighetsbegränsningar ett verkningsfullt instrument. Därför värnar Centerpartiet Systembolagets detaljhandelsmonopol.

I motion 5.8 lyfts frågan om företagervänlighet avseende utskänkningstillstånd och möjligheten att kunna driva restauranger och liknande med rimliga krav. Många företagare upplever att det är svårt att få serveringstillstånd, såsom motionären beskriver. Alkoholtillstånd utfärdas av de enskilda kommunerna, baserat på alkohollagstiftningen samt kommunens egna riktlinjer. Riktlinjerna skiljer sig delvis mellan kommunerna, där en del kommuner har valt mer flexibla regler vad gäller exempelvis servering av varm mat som en förutsättning för utskänkningstillstånd.

Precis som motionären säger är det viktigt att människor själva tar ansvar för sin egen berusning. Ett syfte med krögarens ansvar för ordningen i och runt lokalen är övriga gästers trivsel samt hänsynen för omkringboende. Partistyrelsen ser inte något behov av förändringar i befintlig lagstiftning, utan förordar istället att frågorna hanteras på lokal nivå genom samverkan mellan tillståndsgivare, företagare, tillsynsmyndighet och ordningsmakt.

Polisens arbete inkluderar många olika typer av uppgifter. En av dessa är att arbeta för att berusade personer och personer som är drogpåverkade inte framför fordon på våra gator. Centerpartiets uppfattning är att polisen själva bör vara de som i största möjliga mån reglerar hur de ska arbeta. Kunskapen och erfarenheten som krävs för att utforma polisens arbete finns inom dess egen organisation och därmed har inte politiken någon anledning att blanda sig i arbetet på den detaljnivå som föreslås i motionen.

Den statliga utredningen om gårdsförsäljning av alkoholdrycker som presenterades 2010 föreslog att den som yrkesmässigt tillverkar alkoholdrycker, efter tillstånd, ska kunna sälja alkohol i begränsade kvantiteter. Förslaget innebar att låta försäljning ske i samband med studiebesök på tillverkningsstället, föreläsning eller liknande. Centerpartiet har länge drivit frågan om gårdsförsäljning och verkar för att det ska bli tillåtet under förutsättning att det inte hotar folkhälsan eller Systembolagets detaljhandelsmonopol.

Under de senaste åren har det skett en kraftig framväxt av lokala mikroölbryggerier. Producenternas väg till marknaden går i dagsläget via Systembolaget eller via direktleveranser till restauranger. Att möjliggöra gårdsförsäljning skulle vara en tredje väg för producenterna att nå ut till kunder. I motion 5.9 framhävs vikten av att mindre producenter får bättre förutsättningar för att nå ut med sina produkter på marknaden. Detta är inställning som partistyrelsen delar. Det är därför positivt att Systembolaget nyligen ändrat sina regler för småskaligt producerade drycker så att dessa kan nå fler butiker. Det finns dock fortfarande producenter vars situation inte förbättras i och med Systembolagets nya förslag. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att förbättra och förenkla förutsättningarna för företagare på landsbygden, inklusive producenter av alkoholhaltiga drycker.

Motionen trycker också på vikten av lika förutsättningar hos Systembolaget för svenska och utländska producenter. Redan i dag gör Systembolaget ingen åtskillnad mellan var produkten är producerad. Möjligheten att leverera sin produkt till en större del av landet beslutas på affärsmässiga grunder av producenten själv.

Partistämman beslutade:

Att Centerpartiet verkar för att Systembolaget etablerar sig även i mindre orter.

Partistämman beslutade att bifalla följande motion:

5.7.1 – Att Centerpartiet verkar för att Systembolagets öppettider ska förlängas.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:
5.9

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:
5.7.2
5.7.3
5.8

Läkemedelsbegreppet – motion 5.10

5.10 Att Centerpartiet ska verka för att ordet "läkemedel" i försäljning ska reserveras för preparat som i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet kunnat visas ha specifik medicinsk effekt

Partistyrelsens yttrande:

För Centerpartiet är det en viktig princip att samhällets resurser bara ska användas till metoder och läkemedel som bevisligen ger effekt. Partistyrelsen instämmer i vad som framhävs i motionen om vikten av tydlig information till konsumenter vad gäller olika läkemedels medicinska effekt.

Läkemedel definieras enligt Läkemedelslagen 1 § som "en substans eller kombination av substanser som tillhandahålls med uppgift om att den har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor eller djur, eller som kan användas på eller tillföras människor eller djur i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan eller för att ställa diagnos."

Definitionen av ett läkemedel såsom den beskrivs i läkemedelslagstiftningen kan därmed vara en produkt som inte innehåller några verksamma substanser, om den säljs mot en sjukdom. Det finns även läkemedel som på andra sätt inte uppfyller kraven på vetenskap, så som läkemedel som är under prövning, läkemedel med vissa placeboeffekter eller att patientens motivation och önskemål i sig kan vara hälsofrämjande.

Det viktiga i detta sammanhang är att göra tydlig skillnad på läkemedel som begrepp och läkemedel som är godkända av Läkemedelsverket eller som ingår i högkostnadsskyddet för läkemedel. Mot bakgrund av detta ser inte partistyrelsen något behov av att se över ändringar av begrepp i läkemedelslagstiftningen.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:
5.10

Skyldighet att utfärda intyg – motion 5.11

5.11 Att socialtjänst och skol- och omsorgspersonal genom lag ska åläggas att utfärda intyg på förfrågan från den enskilde som saken berör.

Partistyrelsens yttrande:

Precis som motionären beskriver är det idag enbart hälso- och sjukvårdspersonal som är ålagda att utfärda intyg på förfrågan av en enskild individ. Skälet till detta bottnar i hälso- och sjukvårdens krav på journalföring, där det med journalen som grund går att som enskild få ut ett intyg. Kraven på journalföring gäller endast inom hälso- och sjukvården och omfattar varken socialtjänst eller förskola/skola. Att ålägga

socialtjänsten, förskolan eller skolan en skyldighet att utförda intyg skulle fordra ökade krav på dokumentation på dessa yrkesgrupper. Partistyrelsen anser inte är lämpligt att anställda inom socialtjänsten, förskolan eller skolan, vars administrativa arbetsböda redan är tillräckligt hög, ska åläggas den typen av omfattande dokumentationskrav som en skyldighet att tillhandahålla intyg skulle innebära. Vidare har medborgare redan idag rätt att begära ut handlingar från myndigheter.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:
5.11

Jämlik vård – motion 5.12 och 5.13

5.12.1 Att Centerpartiet skall verka för att landstingen och dess egenavgifter, vårdinsatser och ambulanstäthet blir så jämlika som möjligt oavsett vilket landsting man tillhör

5.12.2 Att man bevarar landstingen i nuvarande form och att man motverkar sammanslagning flera landsting

5.13.1 Att, som ett första steg, staten övertar ansvaret för driften av universitetssjukhusen

5.13.2 att utredning tillsätts i syfte att skapa en styrnings- och organisationsmodell för hälso- och sjukvården som lever upp till lagen om jämlik vård i hela landet

5.13.3 att utredningen sker blocköverskridande

Partistyrelsens yttrande:

Motion 5.12 tar upp den angelägna mycket frågan om ojämlikheter i vården. En mer jämlik vård var en prioriterad uppgift för den dåvarande Alliansregeringen, som bland annat sjösatte en strategi för jämlik vård i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Trots de senaste årens arbete på området finns idag fortfarande oacceptabla skillnader i landet vad gäller bland annat tillgänglighet och vårdkvalitet.

Arbetet med att skapa en mer jämlik vård måste vara en av de mest prioriterade uppgifterna inom hälso- och sjukvården framöver. Fokus bör ligga på fler öppna jämförelser för att belysa skillnader mellan landsting, samt att fullfölja den tidigare Alliansregeringens strategi för god och jämlik vård. Den nya Patientlagen som ger patienter möjlighet att välja offentligt finansierad öppenvård i hela landet är ytterligare en viktig faktor i sammanhanget.

Partistyrelsen anser att hälso- och sjukvården även fortsättningsvis ska vara landstingens och regionernas ansvar. Beslut som rör den regionala hälso- och sjukvården bör fattas så nära de patienter som berörs av den som möjligt. En förutsättning för en mer jämlik hälso- och sjukvård är att landstingen och regionerna har möjlighet att utforma vården efter de lokala förutsättningarna.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:
5.12

Partistämman beslutade att avslå följande motion:
5.13

Behandling av elöverkänslighet – motion 5.14

5.14 Att Centerpartiet verkar för att behandling av elöverkänslighet ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna lyfter frågan om den bristande evidensen för elöverkänslighet som diagnos och anser att sjukvårdens resurser inte bör läggas på behandlingsmetoder inom detta område.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) har nyligen gått igenom den vetenskapliga litteraturen och bland annat funnit att det "inte finns stöd för att elektromagnetiska fält har fysiologisk påverkan på personer som identifierar sig som elöverkänsliga". Dock är det, som motionärerna påpekar, uppenbart att människor som anser sig lida av elöverkänslighet upplever verkliga problem. Även om vetenskapen hittills inte kunnat koppla symptomen till elektromagnetiska fält är det viktigt att patientgruppen tas på allvar.

I Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) framgår tydligt att metoder som används inom hälso- och sjukvården ska vara baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet. Socialstyrelsen har därefter ansvaret för att ta fram riktlinjer kring vilka metoder som myndigheten anser bör användas inom hälso- och sjukvården. Mot bakgrund av det rådande forskningsläget är elöverkänslighet enligt Socialstyrelsen inte att betrakta som en medicinsk diagnos och myndigheten anger därför att sjukvården i första hand bör söka efter alternativa behandlingsmetoder. Därmed anser inte partistyrelsen att det finns något behov av ytterligare åtgärder på området.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad: 5.14

E-hälsa - motion 5.15 och 5.16

5.15 Det som ska beslutas enligt mig är en vårdreform där läkarkonsultationer via webben möjliggörs för landets invånare i ett initialt skede av vårdkontakten

5.16 Att ge partistyrelsen i uppdrag att, med utgångspunkt i motionens beskrivningar, utveckla förslag till förbättringar av gällande lagstiftning för att riva hindren för e-hälsa i svensk vård.

Partistyrelsens yttrande:

Så väl motion 5.15 som motion 5.16 beskriver hur olika e-lösningar kan avlasta hälso- och sjukvården och skapa en mer tillgänglig vård för patienten. Partistyrelsen instämmer till fullo i vad som anförs i motionerna om vikten av att skapa förutsättningar för implementeringen av e-hälsa i hälso- och sjukvården. Den digitala utvecklingen har öppnat upp för helt nya möjligheter att erbjuda offentlig service på distans. En viktig utmaning för hela det offentliga Sverige är därför att i högre grad kunna erbjuda digitala tjänster som underlättar för människor i sin kontakt med till exempel vården och omsorgen. Centerpartiets syn på nästa steg i utvecklingen av e-hälsa beskrivs närmare i ställningstagandet för välfärdsfrågor.

De nationella projekt som under flera år bedrivits inom ramen för den Nationella IT-strategin för vård och omsorg har levererat en rad konkreta resultat. Arbetet har under de senaste åren bland annat fokuserat på att leverera nyttoeffekterna av olika e-

hälsotjänster, leverera fler personliga e-tjänster för alla invånare, en kraftsamling för samordning och utveckling av eHälsa i kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst samt ökat samspel med närliggande nationella och internationella reformprocesser och initiativ.

Partistämman beslutade:

Att konsultation, vård och/eller behandling via webben eller andra digitala kanaler möjliggörs

Att ge partistyrelsen i uppdrag, att med utgångspunkt i motionens beskrivningar, utveckla förslag till förbättringar av gällande lagstiftning för att riva hindren för e-hälsa i svensk vård.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

5.15

Kostnader för LVU – motion 5.17

5.17 Att Centerpartiet verkar för att få till stånd att staten tar fullt ansvar för kostnaderna som lag (1990:50) med särskilda bestämmelser om vård för unga innebär

Partistyrelsens yttrande:

Motionären anser att kostnaderna för omhändertagande enligt LVU (Lagen om Vård av unga) bör åläggas staten. Detta eftersom de stora kostnaderna som ett omhändertagande medför i kombination med kommunernas ansträngda ekonomier riskerar, enligt motionären, att påverka beslutsfattarnas ställningstaganden i sådana ärenden.

Centerpartiet värnar om den grundprincip som anger att den som fattar beslut om en insats också ska stå för kostnaderna som den är förknippade med. Som motionären lyfter i motionen får inte eventuella kostnadsaspekter påverka beslut om omhändertagande enligt LVU. Kommunerna är skyldiga att följa den lagstiftning som finns. Mot bakgrund av detta anser partistyrelsen att kommunerna även fortsättningsvis ska stå för kostnaderna i LVU-ärenden.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:

5.17

Endometriosis - en kvinnlig folksjukdom – motion 5.18

5.18 Att Centerpartiet verkar för ett ökat fokus på och höjda forskningsanslag till forskning om orsaker och behandling av Endometriosis och liknande sjukdomstillstånd

Partistyrelsens yttrande:

Endometriosis är en sjukdom som ofta innebär stora besvär för den som drabbas. Precis som motionären beskriver, handlar det om såväl fysiska symptom som det personliga lidande som ofrivillig barnlöshet innebär. Det stämmer såsom motionären skriver att Endometriosis är en sjukdom för vilken det idag saknas effektiva behandlingsmetoder. Mot bakgrund av detta har regeringen nyligen gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag kring Endometriosis. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att kunskapen om kvinnors sjukdomar ökar. Partistyrelsens uppfattning är dock att det inte är politikens uppgift att styra forskningens inriktning.

Partistämman beslutade:

Att Centerpartiet verkar för ett ökat fokus på och höjda forskningsanslag till forskning om orsaker och behandling av Endometriosis och liknande sjukdomstillstånd

Utökad LOV – motion 5.19

5.19.1 LOV görs obligatorisk för kommuner, landsting och regioner.

5.19.2 LOV ska gälla även inom barnomsorgen.

5.19.3 Centerpartiet fortsätter att utveckla förslag om valfrihetsreformer för att vidga LOV och för att låta LOV omfatta fler områden.

Partistyrelsens yttrande:

För Centerpartiet är det viktigt att värna om patientens rätt att välja själv. LOV har varit en framgångsrik reform som fört över makten till den enskilde, öppnat upp för nya idéer och entreprenörskap samt gett större möjligheter till kontroll över kostnadsutvecklingen. Valfrihetssystem är idag obligatoriskt inom förskola, skola och primärvård.

Partistyrelsen instämmer med motionären om att det är viktigt att patienten får större makt och ökad rätt att välja vård och omsorg i hela landet. Centerpartiet har sedan tidigare tagit ställning för att utvidga valfriheten till fler områden. Det måste dock vara upp till varje landsting hur man väljer att organisera vården och omsorgen för att säkra valfriheten. I landstingen driver Centerpartiet att man i ökad grad ska välja LOU och LOV. Centerpartiet ser också positivt på den nya patientlagens förslag om att ge patienter möjlighet att välja offentligt finansierad öppenvård i hela landet.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

5.19

Förebyggande hälsa– motion 5.20 – 5.21

5.20.1 att rökavvänjning - Rökstopp inför operationer, ska erbjudas

5.20.2 att hälsoundersökningar införs i ett interventionsprogram inom hjärt- och kärlsjukdomar riktat till 40, 50 och 60 åringar (enligt Västerbottenmodellen)

5.20.3 att möjligheten till motion för äldre utökas

5.20.4 att fler cykelbanor och motions slingor anläggs och byggs

5.20.5. att mängden skolgymnastik utökas

5.21.1 att ett Äldrehälsövårdsprogram för personer över 75 år ska inrättas på initiativ av Centerpartiet

5.21.2 att kunskapen hos personal inom vård och omsorg i hur man stödjer äldre att bli mer fysiskt aktiva, ska öka

5.21.3 att möjligheterna till fysisk aktivitet på recept ska utökas (fysisk aktivitet istället för medicin.)

Partistyrelsens yttrande:

Motionären lyfter den angelägna frågan om att skapa bättre förutsättningar för att förebygga ohälsa. Goda häls villkor är av avgörande betydelse för ett gott liv. Idag ligger tyngdpunkten ofta på att reparera i efterhand, när människor redan har blivit sjuka. Centerpartiet anser att det behövs ett nytt synsätt grundat på insikten att hälsofrämjande och förebyggande investeringar i närtid minskar mänskligt lidande och reducerar framtida välfärds kostnader. Detta var en av utgångspunkterna för det välfärdsprogram som partistämman 2013 beslutade om. Där ingick bland annat beslutet om att landsting och regioner ska införa hälsosamtal enligt Västerbottenmodellen.

I Sverige finns unika system för hälsovård i form av exempelvis barnhälsovård, skolhälsovård och företagshälsovård. Genom detta förebyggande arbete har vi bland världens lägsta mödradödlighet och spädbarnsdödlighet. Kunskapen finns även kring hur en god hälsa kan främjas hos äldre, men det är ett område där det saknas nationell samordning. Det finns flera exempel på lokala program där man, med relativt låga kostnader, nått goda resultat. Partistyrelsen ställer sig positivt till införandet av äldre hälsovårdsprogram, vilket också partistämman 2013 fattade beslut om.

Partistyrelsen ställer sig positiv till att hälso- och sjukvården i högre grad ska erbjuda rökavvänjning inför operationer. Det bör dock vara upp till varje landsting och region att besluta om riktlinjerna kring detta.

Partistyrelsen instämmer med motionären om att fler äldre ska erbjudas möjligheter till motion. Gällande cykelbanor har Centerpartiet sedan tidigare stämmobeslut på området. Partistyrelsen är även positiv till ett utökat antal timmar skolgymnastik, vilket Alliansen också lyfte i budgetmotionen för 2015.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

5.20.3 att möjligheten till motion för äldre utökas

5.21.3 att möjligheterna till fysisk aktivitet på recept ska utökas (fysisk aktivitet istället för medicin.)

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

5.20.1

5.20.2

5.20.4

5.20.5

5.21.1

5.21.2

Skolhälsovården – motion 5.22

5.22 Att verka för att barn/ungdomshälsosjukvård överförs till en huvudman.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp den viktiga frågan om barns och ungdomars hälsa. Som motionären påpekar behöver samverkan mellan de olika aktörer som finns runt den enskilde förbättras. Ett barns eller en ungdoms behov får aldrig åsidosättas på grund av att skilda huvudmän har olika verksamhets- och kostnadsansvar.

Elevhälsan har en unik kompetens med viktiga kontakter med såväl hälso- och sjukvård som skola och socialtjänst. Risken vid ett överförande av huvudmannskapet av elevhälsan till hälso- och sjukvården är att den kompetensen skulle gå förlorad, genom ett alltför ensidigt medicinskt fokus. Partistyrelsen tycker att det är viktigt att fokusera ett bättre samordnat stöd till det enskilda barnet eller ungdomen, men anser inte att huvudmannskapet ska förändras.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:
5.22

Grön rehab – motion 5.23

5.23.1 Grön rehabilitering ska erkännas som en rehabiliteringsform på samma sätt som den konventionella vården

5.23.2 Grön-rehabilitering accepteras som sjukvårdande behandling

5.23.3 Centerpartiet arbetar för att Grön-rehab ingår i rehabiliteringsgarantin som gäller mellan SKL och regeringen

Partistyrelsens yttrande:

För Centerpartiet är det en viktig princip att samhällets resurser bara ska användas till metoder och läkemedel som bevisligen ger effekt. Detta fastslogs av idéprogrammet 2013 och ska därmed vara vägledande för Centerpartiets välfärdspolitik. Denna princip ligger också till grund för vilka metoder som används i hälso- och sjukvården, till exempel inom rehabiliteringen. Det finns metoder och behandlingar som inte uppfyller lagens krav på evidens, men som en del människor ändå känner sig hjälpta av. Många människor engagerar sig idag för grön rehab och det finns även utvärderingar som pekar på positiva effekter av den metod för grön rehabilitering som används vid Sveriges Lantbruksuniversitets rehabiliteringsträdgård i Alnarp. Centerpartiet anser dock inte att det är politikens uppgift att fatta beslut om vilka behandlingsmetoder som ska användas inom hälso- och sjukvården.

Partistämman beslutade

Att Grön rehabilitering ska erkännas som en rehabiliteringsform på samma sätt som den konventionella vården

Att Grön-rehabilitering accepteras som sjukvårdande behandling

Att Centerpartiet arbetar för att Grön-rehab ingår i rehabiliteringsgarantin som gäller mellan SKL och regeringen

Forskning och arbete kring psykisk hälsa - motion 5.24

5.24.1 att öka stödet till forskning kring psykisk ohälsa bland kvinnor samt dess följder och behandling ur ett socialt, medicinskt och ekonomiskt perspektiv

5.24.2 att öka satsningen på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet genom att förändra värderingar som idag påverkar främst unga kvinnors psykiska hälsa

5.24.3 att öka kunskapen och informationen om orsaker till psykisk ohälsa, samt hur den kan motverkas

Partistyrelsens yttrande:

Partistyrelsen delar motionärernas syn på kvinnors ökade psykiska ohälsa som ett allvarligt fenomen. Ökade sjukskrivningar och ojämlikheten mellan mäns och kvinnors hälsa är ett ohållbart problem. Forskning visar att skillnader finns även mellan andra grupper – till exempel bland låg- och högutbildade.

Precis som motionären framhåller, hänger en stor del av orsakerna till kvinnors ohälsa ihop med effekterna av dagens familjebildningsmönster. Barnafödande har en slående påverkan på hur mycket obetalt hemarbete som män respektive kvinnor utför, visar bland annat statistik från SCB.

Partistämman 2013 fastslog att Centerpartiet ska verka för att utreda lämpliga satsningar på kvinnor och flickors psykiska ohälsa. Vad gäller frågan om forskning instämmer partistyrelsen i att det sannolikt finns ett behov av ökad kunskap om kvinnors psykiska ohälsa, men att det inte är politikens uppgift att styra forskningens inriktning.

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

5.24.2

5.24.3

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

5.24.1

"Lots" för barnfamiljer i behov av stöd – motion 5.25

5.25.1 arbeta för att "lotsar" inrättas för behövande familjer

5.25.2 uppmärksamma samhället på barnfamiljers ökade behov av stöd

Partistyrelsens yttrande:

Motionen belyser den viktiga frågan om situationen för familjer där ett eller flera barn har en funktionsnedsättning eller särskilda behov. Dessa familjer är, som motionären beskriver, ofta tyngda av mängden kontakter med olika myndigheter som ofta krävs, vilket också handikapprörelsens kartläggning på området vittnar om.

Denna problematik var föremål för Riksrevisionens granskning kring stödet till barn och unga med funktionsnedsättning. Granskningen konstaterade att de berörda familjerna är i stort behov av en förbättrad samordning. Ett enigt Socialutskott yttrade sig i januari 2012 över rapporten och ansåg att en försöksverksamhet med samordnare måste ges hög prioritet och påbörjas under 2012. Den dåvarande Alliansregeringen inledde under hösten 2013 samtal med SKL med syftet att påbörja en sådan verksamhet. Trots detta finns ingen samordningsverksamhet ännu på plats.

Behovet av ett förbättrat stöd åt de berörda familjerna är stort. Partistyrelsen anser därför att det är angeläget att snarast få till stånd en fungerande verksamhet med samordnare, där barn- och ungdomshabiliteringen ska fungera som en knutpunkt.

Partistämman beslutade att Centerpartiet ska verka för
Att verksamhet med samordnare för familjer där ett eller flera barn har en
funktionsnedsättning införs

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:
5.25

Missbrukspolitik – motion 5.26 och 5.27

5.26.1 Centerpartiet verkar från att skifta fokus från nolltolerans till skademinimering i narkotikapolitiken

5.26.2 Centerpartiet verkar för en översyn i svensk narkotikapolitik genom en utredning om hur narkotikans skador kan minimeras.

5.27 att Centerpartiet arbetar för att ta bort kommunala vetot mot sprutbyte

Partistyrelsens yttrande:

Centerpartiet har som utgångspunkt att möta människor i den situation de befinner sig. Det innebär att det är lika viktigt att ge människor aktiv hjälp i en utsatt situation, som att förebygga att personer hamnar i narkotikamissbruk. En fortsatt restriktiv narkotikapolitik måste kombineras med god missbruksvård som innehåller insatser för skademinimering, som exempelvis minskad spridning av blodsmittor. Centerpartiet tog redan för fyra år sedan ställning för en missbruksvård som i högre grad tar utgångspunkt i skademinimering.

Centerpartiet har länge drivit frågan om att missbruksvården i högre grad måste präglas av vetenskap och beprövad erfarenhet. Majoriteten av narkotikamissbrukarna har en bakomliggande psykisk eller somatisk sjukdom. Därför måste missbruksvården utgå från att i första hand behandla den aktuella sjukdomen och i andra hand att i största möjliga mån lindra sjukdomssymptomen. All annan sjukvård utgår från det perspektivet och missbruksvården ska inte vara något undantag. Därför ska inte politiken sätta upp några hinder för att sjukvården i högre grad ska kunna använda sig av substitutionsbehandling.

Detta perspektiv genomsyrade till stor del den omfattande utredning om missbruksvården som presenterades 2011. Centerpartiet hade önskat att en större del av de förslag som framfördes i utredningen – däribland förslaget om att överföra ansvaret för missbruksvården på landstingen – hade blivit verklighet. Ett annat förslag som lyftes i utredningen handlade om att införa sprutbytesprogram i fler landsting. Såväl WHO som FN:s hiv-program UNAIDS, Internationella Röda Korset och Världsbanken rekommenderar sprutbytesprogram som en effektiv metod för att minska smittspridningen av HIV och Hepatit C. I Sverige beskriver Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten sprutbyte som en ren hälsopolitisk åtgärd och rekommenderar samtliga Sveriges landsting att införa sådan verksamhet snarast.

Mot bakgrund av detta anser partistyrelsen att det är angeläget att införa sprutbytesprogram på fler ställen i landet. Det rådande kravet på ett godkännande av kommunen utgör idag ett hinder för att nya program ska kunna etableras. Därför ställer sig partistyrelsen positiv till vad som anförs i motion 5.27 om att avskaffa det kommunala vetot mot sprutbytesprogram. Därtill anser partistyrelsen att sprutbytesprogram – i likhet med all annan vård - ska finnas på alla ställen i landet där det finns behov.

Partistämman beslutade att Centerpartiet ska verka för:

Att ta bort det kommunala vetot mot sprutbyte och att sprutbytesprogram ska finnas på alla ställen i landet där det finns behov.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

5.26

5.27

Privat finansiering – motion 5.28

5.28 att Centerpartiet verka för införandet av ett SOT (sjukvårds- och omsorgsavdrag) som tillämpas för tilläggstjänster utöver det offentliga uppdraget enligt ovanstående definition

Partistyrelsens yttrande:

I motionen föreslås ett särskilt sjukvårds- och omsorgsavdrag för tilläggstjänster inom hälso- och sjukvården, såsom ett eget rum eller bättre mat på sjukhuset. Motionären lyfter förslaget som ett sätt att tillföra resurser till och avlasta hälso- och sjukvården. Partistyrelsen instämmer i motionens andemening om vikten av ett bättre resursutnyttjande i välfärden i allmänhet. Centerpartiets utgångspunkt är dock att välfärden även fortsättningsvis ska vara solidariskt finansierad med gemensamma skattemedel. Vad gäller exempelvis maten inom vård och omsorg är det ett område som Centerpartiet vill satsa på brett genom ett nationellt måltidslyft.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:

5.28

Välfärdsteknologi som förbättrar produktivitet och kvalitet – motion 5.29

5.29.1 att Centerpartiet ska verka för en omfattande satsning på utveckling av välfärdsteknologi under 2015-2018

5.29.2 att Centerpartiet ska definiera tio målsättningar som är relevanta för vården och omsorgen och uppmuntra företag att komma fram med nya lösningar genom ett pris. Ett exempel kan vara metoder för att minska antalet fallskador eller liknande.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp den viktiga frågan om bättre ta tillvara de nya lösningar som uppstår genom utvecklingen av välfärdsteknologi. För att utveckla framtidens vård måste Sverige bli bättre på att dra nytta av den innovationskraft och entreprenörsanda som finns i vårt land. Nya tekniska lösningar inom välfärden kan skapa en tryggare och säkrare vård och omsorg för patienten samt en mer hållbar arbetsmiljö för personal. Välfärdsinnovationer kan syfta till att effektivisera arbetssätt med färre arbetsskador och sjukfrånvaro som följd, att öka livskvaliteten och självbestämmandet för medborgaren, stödja förebyggande vård- och omsorgsinsatser och underlätta möjligheten att ge service på distans genom vård- och omsorgslösningar för landsbygden.

Partistämman 2013 slog fast att Centerpartiet ska verka för en nationell satsning på välfärdsinnovationer. Partistyrelsen anser att det är angeläget att fortsätta arbeta i den

riktningen.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:
5.29

Det offentliga åtagandet inom sjukvård och omsorg – motion 5.30

5.30.1 att Centerpartiet ska fastställa principer om att enbart bästa tillgängliga kunskap och kostnadseffektiva insatser ska ingå i det offentliga åtagandet

5.30.2 att på sikt införa nationella behandlingslinjer för att tydliggöra evidens och vilka behandlingsmetoder som kan ge ersättning

Partistyrelsens yttrande:

Partistyrelsen instämmer i vad som anförs i motionen om att skattemedel enbart ska användas för metoder som baserar sig på vetenskapens krav på evidens och beprövad erfarenhet. Denna princip fastslås i Centerpartiets idéprogram från 2013 och är därmed vägledande för Centerpartiets syn på hälso- och sjukvårdspolitiken. Socialstyrelsen har ansvaret för att ta fram nationella riktlinjer för olika diagnoser baserat på de senaste forskningsrönen. Nationella riktlinjer är ett viktigt verktyg för att säkerställa att de metoder som används inom vård och omsorg bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Därför ser Centerpartiet positivt på utvecklingen av nationella riktlinjer inom fler områden. Dock är det en viktig princip för Centerpartiet att politiken anger inriktningen för hälso- och sjukvårdspolitiken men bör inte styra vilka behandlingsmetoder som ska användas.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:
5.30

En sammanhållen vård för äldre – motion 5.31 och 5.32

5.31.1 att LOV för olika typer av äldreinsatser som hemsjukvård för mer sammanhållna vårdkedjor ska införas

5.31.2 att patienten ska låtas äga sin journal

5.31.3. att multisjuka och äldre ska ges en fast vårdkontakt

5.31.4. att vårdcoacher som ser till att vårdplanen följs och uppdateras, ska införas

5.31.5. att proaktiva vårdplaner för äldre personer i riskzonen ska upprättas

5.31.6 att samarbetsavtal mellan kommunal vård, primärvård och öppen specialiserad vård ska upprättas

5.31.7 att regelbundna läkemedelsgenomgångar, t.ex. årligen med början på alla medborgare över 75 år, ska införas

5.31.8 att alla äldre med omfattande omvårdnadsbehov ska erbjudas uppsökande munhälsobedömningar och nödvändig tandvård

5.31.9 att en sammanhållen rehabiliteringskedja och god kompetens på alla nivåer skapas

5.31.10 att primärvårdsläkare ges inläggningsrätt på vissa enheter för att möjliggöra direktinläggningar, ställa in ordinationer och göra vissa enklare undersökningar

5.32.1 att mobila hemsjukvårdsteam som är tillgängliga dygnet runt skapas. Dessa bör vid svårare fall kompletteras med specialistsjukvårdsteam med läkarkompetens

5.32.2. att varje kommunalt äldreboende ska ha tillgång till en specialistutbildad läkare gärna med inriktning mot geriatrik

5.32.3 att kvalitetsregistret BPSD ska utvecklas för att även användas vid särskilda boenden

Partistyrelsens yttrande:

Motionerna lyfter det mycket angelägna ämnet om hur vården och omsorgen om äldre kan förbättras. Omkring fem procent av befolkningen nyttjar 50 procent av sjukvårdens resurser. Denna grupp domineras av äldre samt personer med flera olika sjukdomar. För gamla och sjuka personer är det särskilt viktigt att vård och omsorg håller ihop, men det är just för denna grupp som den i många fall splittrade vården ställer till störst besvär. Flera olika diagnoser gör att patienten ofta måste vara i kontakt med en rad vårdgivare, som ibland har svårt att koordinera sina insatser.

För att garantera trygghet och kvalitet måste vård och omsorg i högre grad utformas sammanhängande vårdkedjor. Det kräver också en väl fungerande hemsjukvård som kan förebygga påfrestande besök på akutmottagningar för gamla människor. Med denna utgångspunkt kan vården kring de mest sjuka förbättras och bli mer effektiv. De frågor som tas upp i motionen lyftes bland annat i det välfärdsprogram som partistämman 2013 fattade beslut om. Stämman 2013 beslutade till exempel om att införa mobila vårdteam för ökad tillgänglighet av vård i hemmet samt att kroniskt sjuka ska få tillgång till vårdcoacher genom aktiv hälsostyrning. Frågan om mer sammanhängande vårdkedjor, förbättrat samarbete mellan kommuner och landsting, rehabilitering och ett ökat ansvar för primärvården behandlas i Stämmoprogrammet *En välfärd i hela landet*.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

5.31.1
5.31.3
5.31.4
5.31.5
5.31.6
5.31.7
5.31.8
5.31.9
5.31.10
5.32

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

5.31.2

Kompetenslyft i vård och äldreomsorg – motion 5.33

5.33.1 att staten ska finansiera utbildningsplatser inom äldreomsorgen för att öka antalet specialistsjuksköterskor med inriktning geriatrisk omvårdnad eller liknande. Systemet bör likna läkares specialistutbildningstjänster med betald utbildning.

5.33.2 att den geriatriska andelen av läkarnas grundutbildning samt placering på geriatrisk klinik under allmäntjänstgöringen ökas

5.33.3 att stimulansmedel till landstingen kopplat till antalet ST-tjänster i geriatrik införs att specialistsjuksköterskor ges betald utbildning och en säkerhet i att det faktiskt efter avslutad utbildning

- 5.33.4 att förskrivningsrätten till "avancerad specialistsjuksköterska" utökas
- 5.33.5 att karriärvägar inom vård och omsorg utvecklas och implementeras . Detta gäller särskilt yrkesgruppen sjuksköterska
- 5.33.6 att möjligheterna till distans- och deltidstudier ökas
- 5.33.7 att regelverk bör ses över så att inte sjuksköterskor med äldre utbildning stängs ute från fortsatta studier
- 5.33.8 att möjligheten att läsa sjuksköterskeprogrammet som fristående kurser utreds. Låt undersköterskor som läser in enstaka fristående kurser bli undersköterska med spetskompetens.
- 5.33.9 att förskrivningsrätten knyts till individens kompetens inte till en tjänst eller verksamhetsområde. Inför permanenta delegeringar eller kompetenskort. I början av 2000-talet infördes på vissa sjukhus så kallade kompetenskort, som ersatte den vanliga delegeringen. Detta ledde till att man fick ett kompetenskort som visade att man hade kunskap och kompetens att utföra arbetsuppgifterna.
- 5.33.10 att vårdgivare uppmuntras att använda möjligheten att visa upp de viktiga välfärdsjobben genom att erbjuda ungdomar praktik, prao- och feriejobb.
- 5.33.11 att satsningarna på utbildningsplatser inom vuxenutbildningen för att komplettera ungdomsutbildningen fortsätter. Idag står vuxenutbildningen för två tredjedelar av de nyutbildade undersköterskorna
- 5.33.12 att en form av karriärstege för vårdbiträde och undersköterskor inrättas där vidareutbildning och kompetensutveckling blir belönat då de anställda applicerar sin kunskap i verksamheten
- 5.33.13 att personal inom äldreomsorgen erbjuds fristående kurser i det naturliga och friska åldrandet, samt fördjupad kunskap om ohälsa och sjukdom i samband med åldrande. För sjuksköterskor måste distansutbildningar skapas för att ge möjligheten att arbeta samtidigt under utbildningen till specialistsjuksköterska inom vård av äldre. Öka kraven på geriatrisk kompetens inom äldreomsorgen inom alla personalkategorier.

Partistyrelsens yttrande:

I takt med att allt fler människor lever längre ställs ökade krav på vården och omsorgen om de äldre. Frågan om en ökad kompetens inom äldreomsorg är angelägen och behandlades av partistämman 2013. Stämman fattade då beslut om att tillgången till geriatrisk kompetens i äldreomsorgen måste öka genom fortbildning av vårdpersonal, fler specialistsjuksköterskor med fokus på geriatrik och geriatriskt utbildade läkare. Därmed anser partistyrelsen motion 5.33 besvarad.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad: 5.33

Ett Rökfritt Sverige – motion 5.34 och 5.35

- 5.34.1 Att Centerpartiet uttalar sitt stöd för Rökfritt Sverige 2025
- 5.34.2 Att Centerpartiet på alla nivåer driver på för skapande av systematiska åtgärder för att uppnå målet om ett Rökfritt Sverige
- 5.34.3. Att Centerpartiet föreslår riksdagen att lägga fast ett årtal för ett Rökfritt Sverige!
- 5.35.1 Att Centerpartiet uttalar sitt stöd för Rökfritt Sverige 2025

5.35.2 Att Centerpartiet på alla nivåer driver på för skapande av systematiska åtgärder för att uppnå målet om ett Rökfritt Sverige

5.35.3. Att Centerpartiet föreslår riksdagen att lägga fast ett årtal för ett Rökfritt Sverige!

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna lyfter den angelägna frågan om att minska tobaksrökningen och dess skadeeffekter. Varje år insjuknar 100 000 personer i Sverige i rökrelaterade sjukdomar och 12 000 människor dör varje år till följd av tobaksrökning. Rökningen i Sverige beräknas kosta samhället minst 30 miljarder kronor. För närvarande pågår en utredning om hur EU:s tobaksdirektiv ska införlivas i svensk lag. Med utgångspunkt i denna har regeringen tillsatt en utredning vars målsättning är att eliminera rökningen fram till år 2025.

Utredningen ska undersöka tre åtgärder för att nå målet om ett rökfritt Sverige: exponeringsförbud för tobak i butiker, neutrala cigarettpaket och fler rökfria miljöer utomhus. Förslagen tar utgångspunkt i Världshälsoorganisationen WHO:s tobakspreventiva strategi inom ramen för Tobakskonventionen, som ratificerades av Sverige 2005. Flera länder, däribland Finland, Irland och Nya Zeeland, har redan tagit steget och satt upp ett mål om att eliminera rökningen.

En aktiv tobakspreventiv politik är viktig ur såväl ett hälsoperspektiv som ur samhällsekonomisk aspekt. I Sverige togs ett viktigt steg på området 2005, då rökförbud på krogen infördes. Rökförbudet resulterade i att andelen människor som utsattes för passiv rökning minskade. I december 2012 införde Australien som första land neutrala tobaksförpackningar, det vill säga där all marknadsföring med hjälp av förpackningarna är förbjuden. 2014 kom den första utvärderingen som visade att tobaksförsäljningen mellan december 2012 och mars 2014 hade sjunkit med motsvarande 670 miljoner svenska kronor.

Tobaksprevention är således ett mycket effektivt verktyg för att minska rökningen i samhället. Partistyrelsens uppfattning är att det är dags att ta nästa steg på området genom att införa exponeringsförbud, neutrala förpackningar och fler rökfria miljöer. Målet om ett rökfritt Sverige till 2025 ska utgöra en ambitionsnivå – även om det med all sannolikhet fortfarande kommer att förekomma tobaksbruk om 10 år.

Frågan om tobaksprevention bottenar i en rad olika ståndpunkter. Dels insikten om att samhället har ett ansvar för att förhindra att inte minst unga personer börjar röka. Dels att staten ska ge ökade förutsättningar för individens frihet att slippa bli utsatt för passiv rökning – något som ytterst handlar om friheten från att bli begränsad av andra människor. För exempelvis en svårt lungsjuk person, vars hälsotillstånd kan allvarligt försämrats av passiv rökning, kan andra människors rökning på perronger eller uteserveringar medföra just sådana begränsningar. Slutligen anser partistyrelsen att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är viktigt att samhället ges ytterligare befogenheter för att förhindra att människor brukar tobak.

Partistämman beslutade att Centerpartiet ska verka för:

Att Centerpartiet ställer sig bakom intentionerna i WHO:s tobakspreventiva strategi i syfte att uppnå ett rökfritt Sverige, i likhet med länder som Finland, Irland och Nya Zeeland

Partistämman beslutade att anser följande motioner besvarade:

5.34

5.35

Vård i hela landet – motion 5.36 och 5.37

5.36.1 Att med minsta möjliga tidsutdräkt, och med stöd av partiets kommunikationsexperter, utarbeta ett signalelement (igenkännings-ord/begrepp) för Centerpartiets framtids-sjukvårdspolitik, av typ Närodlad

5.36.2 Att utarbeta Centerpartiets framtids-strukturereform för landets sjukvård i enlighet med denna motions intentioner

5.37 Att aktivt verka för införandet av mobil hälso/sjukvård i glesbygdsregioner

Partistyrelsens yttrande:

Begreppet "närodlad" fungerar som ett paraply för Centerpartiets politik. Kortfattat innebär det att beslut ska fattas så nära de människor som berörs av dem som möjligt. Inom hälso- och sjukvårdspolitik handlar det närodlade perspektivet exempelvis om valfrihet för den enskilde, att sjukvården ska vara ett regionalt ansvar och att det måste finnas tillgång till vård och omsorg av hög kvalitet, oavsett var i landet man bor.

Motion 5.36 beskriver närodlad sjukvårdspolitik på ett bra sätt och ger ett flertal goda exempel på denna. Många av de idéer som förs fram i motionen tas upp i stämmoprogrammet *En välfärd i hela landet*.

Motion 5.37 för fram idén om att använda food trucks för mobil hälso- och sjukvård i glesbygdsregioner. Partistyrelsen instämmer i vad som lyfts i motionen om att kunna tillhandahålla olika typer av sjukvårdslösningar i de mer glesbefolkade delarna av landet, där avstånden till närmaste akutsjukhus ofta är långa. Ett sådant exempel är mobila läkarbilar som finns i delar av landet, men också den digitala tekniken innebär stora möjligheter. Stämmoprogrammet *En välfärd i hela landet* tar upp ett flertal sådana lösningar.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

5.36

5.37

Översyn av socialtjänsten – motion 5.38

5.38.1 Att genomföra en översyn av socialtjänstens förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag för att förbättra stödet till människor i utsatthet så som barn som far illa, våldsutsatta, personer med missbruk

5.38.2 Att genomföra en översyn hur administrationen kan förenklas så att den utgör ett stöd och inte hinder för rättssäkerheten och det dagliga förändringsarbetet.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna lyfter frågan om huruvida socialsekreterarnas arbetsbelastning försvårar för socialtjänsten att fullfölja sitt uppdrag. Frågan om arbetssituationen inom socialtjänsten har diskuterats frekvent under lång tid. Det är ingen tvekan om att socialsekreterarna själva anser att de har en hög arbetsbelastning. I en undersökning från Akademikerförbundet SSR och undersökningsföretaget Novus för ett par år sedan uppgav drygt 70 procent av de tillfrågade socialsekreterarna att de hade en alltför hög arbetsbörda.

Även om det inte finns några belägg för att arbetsbördan för de anställda skulle ha ökat över tid, är det uppenbart att det breda uppdrag som ligger på socialtjänsten är problematiskt. Socialtjänsten ansvarar för alltifrån att stötta långvariga biståndsmottagare att komma ut i arbete, till komplicerade utredningar av barn som far illa. Med ett så stort uppdrag uppstår utmaningar. Ett exempel är socialtjänsten i små kommuner, som hanterar ytterst få invecklade barnutredningar, och som följaktligen kan få stora svårigheter att säkerställa en tillräckligt hög kompetens på området. Utöver detta instämmer partistyrelsen i vad motionärerna lyfter om vikten av att socialarbetare får bedriva sitt arbete i mötet med individer. Som motionärerna påpekar har den ökade administrativa arbetsbördan gjort att tiden till sådana möten har blivit lidande. Detta är att betrakta som ett allvarligt problem, eftersom den empiriska kunskapen pekar på att det är i det personliga mötet som socialarbetaren bedriver sitt arbete på bästa sätt.

Partistyrelsen instämmer i vad som anförs i motionen om behovet av en genomgripande översyn av socialtjänstens uppdrag. En sådan översyn bör ske förutsättningslöst och ska även innefatta hur den administrativa bördan för socialsekreterarna kan minska.

Partistämman beslutade att bifalla följande motion:

5.38.1 Att genomföra en översyn av socialtjänstens förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag för att förbättra stödet till människor i utsatthet så som barn som far illa, våldsutsatta, personer med missbruk

5.38.2 Att genomföra en översyn hur administrationen kan förenklas så att den utgör ett stöd och inte hinder för rättssäkerheten och det dagliga förändringsarbetet.

Indexering av pensionsåldern – motion 5.39

5.39 att föreslå en utredning om indexering av pensionsåldern till den förväntade livslängden

Partistyrelsens yttrande:

Motionen tar upp ett viktigt ämne, nämligen hur vi ska klara välfärdens finansiering med en allt större andel åldrande befolkning som inte arbetar. Arbetslivet måste förlängas i båda ändar - dels genom att vi börjar arbeta tidigare, dels behöver vi arbeta längre. Befolkningen är också friskare och arbetsför längre idag än när de tidsgränser vi arbetar utifrån idag, sattes. Även om möjligheterna att arbeta längre varierar för olika yrkesgrupper, måste de flesta arbeta längre. Regeringen beslutade den 14 april 2011 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter för ett längre arbetsliv. Det resulterade i att Pensionsåldersutredningen 2013 redovisade "Åtgärder för ett längre arbetsliv".

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

5.39

Vård av förälder/anhörig – motion 5.40 och 5.41

5.40.1 att det i Socialförsäkringsbalken införs "Vård av förälder/anhörig" med möjlighet att kunna ta ut 2-5 dagar per år.

5.40.2 att motionen lämnas till Socialförsäkringsutskottet.

5.41 att det införs samma möjlighet som barnföräldrar har, att ta hand om våra gamla föräldrar en kortare tid, när det behövs som mest.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp en angelägen fråga och Centerpartiets partistyreelse är medvetna om att förbättringar inom äldreomsorgen är en stor utmaning. Dagens äldre lever längre och - tack vare den medicinska utvecklingen – överlever vi också fler sjukdomar. Det är en framgång för samhället, men det skapar också nya utmaningar. Samhället måste både bli bättre på att stötta människor att genom livsstilsförändringar behålla hälsan längre upp i åren, och förbättra tryggheten i vården och omsorgen om de allra svårast sjuka. Centerpartiet driver därför att möjligheterna bör ses över för anhöriga och/eller anhängvårdare att vid andra sjukdomstillfällen än vid livets slutskede, kunna ta ut sjukpenningsgrundande dagar för vård av närstående (VAN), på liknande sätt som vård av barn (VAB).

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

5.40.1
5.41

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

5.40.2

Förbättrad bostadskarriär – motion 5.42

5.42.1 att avskaffa eller modernisera bostadsbidraget med syftet att göra individen mer självständig.

5.42.2 att kostnaderna för bostadsbidrag istället läggs på att stimulera byggandet av mindre och billigare boende.

5.42.3 att man utreder möjligheten att skapa "microlån" till personer med låg inkomst för att möjliggöra att de kan förvärva en egen bostad.

Partistyrelsens yttrande:

Den som är 18-28 år och har låga inkomster kan få bostadsbidrag. Bidragets storlek beror på inkomst, boendekostnad och bostadens storlek. Bostadsbidraget finns till för att stödja utsatta människor och är en del av vårt samhälles skyddsnet.

I den nyligen avslutade socialförsäkringsutredningen har vårt socialförsäkringssystem setts över. Utredningens fokus har till stor del fokuserat på att förenkla och förtydliga socialförsäkringssystemet. Till exempel utbetalningar av bostadsbidrag kommer bli enklare om man följer utredningens förslag. Risker för återbetalningsskyldighet kommer att minska i och med att förutsägbarheten kommer att öka för individen. Det blir lättare att göra mer korrekta utbetalningar och ökad effektivitet hos myndigheter. Alla kommer dessutom kunna se vilken inkomst man har försäkrad genom att logga in hos Skatteverket. Den förslagna lösningen är även mer kostnadseffektiv. Centerpartiet har i Socialförsäkringsutredningen drivit de här frågorna och det är lämpligt att föra in dem i vår politik.

Kostnaderna för bostadsbidraget går inte att ställa mot att bygga mer. Vad som behövs är först och främst en nyproduktion av bostäder. Kortsiktigt kan dock problemet lösas med att skapa en vit andrahandsmarknad för bostäder, genom olika incitament för privatpersoner att hyra ut hela eller delar av sin bostad. Centerpartiet vill ha en bostadsmarknad med mindre regleringar där det lönar sig att bygga och hyra ut. Det är för oss viktigt att det finns en mix av hyresrätter och bostadsrätter.

Brist på bostäder och höga boendekostnader hänger samman, liksom låga fastighetsvärden och brist på investeringsvilja. Med skattesänkningar, regelförenklingar och byggkrav som möjliggör industriellt byggande kan vi åstadkomma fler hyresrätter till en lägre kostnad. I stämmoprogrammet *Bygg med närodlad tillväxt* utvecklas Centerpartiets politik för att stimulera ett ökat byggande.

Motionären föreslår mikrolån för att människor ska kunna förvärva sig en bostad. I stämmoprogrammet *Bygg med närodlad tillväxt* utvecklas Centerpartiets politik för hur fler ska kunna äga sin egen bostad.

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:
5.42.1

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:
5.42.2
5.42.3

Höjning av underhållstödet - motion 5.43

5.43 att ansvaret lämnas tillbaka till föräldrarna så att föräldrarna själv får ansvar för att göra upp om ett underhållsbidrag privat utan statens inblandning.

Partistyrelsens yttrande:

Underhållsstöd är ett ekonomiskt stöd som betalas ut av Försäkringskassan (FK) till en förälder som är vårdnadshavare och bor ensam med barnet/barnen (är folkbokförd med barnet/barnen), där den andra föräldern inte betalar underhållsbidrag eller betalar ett underhåll som är lägre än ett visst belopp per månad. Kvinnan är oftast den förälder som bor ensam med barnet, medan män betalar underhållsbidrag. Dock betalar många män idag inte bidraget, vilket orsakar ekonomiska problem för många kvinnor – inte minst då kvinnor i högre grad än män har en ekonomiskt utsatt situation och därtill ofta har huvudansvaret för barnen. Barn som växer upp i ekonomisk utsatthet lever också ofta med en ensamstående förälder. Därför är frågan om underhållsstödet angelägen även ur ett barnperspektiv.

Problemet med dagens system är att i de fall då föräldrarna inte är överens, hamnar ofta underhållsstödet på en miniminivå. När underhållsstödet istället avgörs civilrättsligt blir utgången ofta till fördel för den förälder som tar huvudansvar för barnet/barnen, eftersom nivån då baseras på den andre förälderns inkomst. Därför anser Centerpartiet att frågan om underhållsstöd i första hand ska avgöras civilrättsligt.

Partistämman beslutade att Centerpartiet ska verka för:
Att verka för att fler föräldrar civilrättsligt avtalar om underhållsbidrag.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:
5.43

Grundtrygghetssystem - basinkomst – motion 5.44

5.44.1 Att Centerpartiet verkar för att införa ett grundtrygghetssystem som ersätter dagens lapptäcke av trygghetssystem

5.44.2. Att ett grundtrygghetssystem utformas så att det ges till alla medborgare över en viss ålder utan behovsprövning

Partistyrelsens yttrande:

Dagens socialförsäkringssystem är inte perfekt och det kan även uppfattas krångligt. För att råda bot på detta har den parlamentariska socialförsäkringsutredningen sett över systemet och utredningen lämnades i mars över till Socialförsäkringsministern. Den grundtrygghetsersättning som motionären beskriver är något som Centerpartiet vill undvika eftersom vi tror på människors individuella styrka och att vi alla är individer med skiftande behov. Centerpartiet tror inte på en utformning liknande "medborgarlön". Inom ramen för socialförsäkringsutredningen har till exempel arbetslöshetsförsäkringen setts över. Arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en stark omställningsförsäkring och ge ett verkligt skydd mot inkomstbortfall, den ska inte omvandlas till en renodlad grundtrygghetsförsäkring.

Däremot verkar Centerpartiet för att en samhällslön stegvis införs för dem som aldrig någonsin kommer att vara aktuella för ett lönearbete, på grund av svåra fysiska och psykiska handikapp, så att de ska kunna leva på en rimlig standard utan att vara ekonomiskt beroende av föräldrar, syskon eller andra anhöriga.

Frågan om grundtrygghet behandlas även i Partistyrelsens yttrande "*Fler företag – fler jobb*".

Partistämman beslutade att avslå följande motion: 5.44

Allmän sjukförsäkring – motion 5.45

5.45 Att Centerpartiet jobbar för man inför en nedre sjukförsäkrings ersättning som går att leva på som inte räknas ut från inkomstläget.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären belyser ett för Centerpartiet angeläget område: att förbättra grundtryggheten för företagare. Inom ramen för socialförsäkringsutredningen verkar Centerpartiet för en förbättring i socialförsäkringarnas regelverk för dem som helt eller delvis står utanför försäkringen, vilket framför allt berör företagare och studenter. Centerpartiet anser dock att SGI även fortsättningsvis ska vara beräkningsgrund för socialförsäkringarna. Därför bör inte ett grundtrygghetssystem i likhet med vad motionären föreslår införas.

Partistämman beslutade att avslå följande motion: 5.45

Pensioner – motion 5.46, 5.47, 5.48 och 5.49

5.46 att Centerpartiet verkar för ett förtydligande i ovan nämnda ärende.

Sammanfattning: Motionären önskar att det på skattsedeln/i deklarationen tydligare ska framgå vad pensionen är för typ av ersättning och hur den beskattas.

5.47.1 att Centerpartiet ska ta en ledande roll när det gäller att förbättra villkoren för äldre med låg pension.

5.47.2 att Centerpartiet ska verka för att skatten för låga pensionsinkomster sänks, t.ex. genom ett höjt grundavdrag.

5.47.3 att Centerpartiet ska verka för en höjd grundpension, t.ex. genom en höjd garantipension.

5.49 Att Centerpartiet arbetar för att införa skattebefrielse på garantipension, ca 7 000 kr, fr o m 20160101.

Partistyrelsens yttrande:

Centerpartiets partistyrelse är väl medvetna om den besvärliga situation som många pensionärer befinner sig i och därför arbetar vi hårt för att pensionerna ska höjas, speciellt för de pensionärer som har den allra lägsta pensionen, det vill säga de med garantipension eller låg inkomstpension, ofta kvinnor. Centerpartiet arbetar även för att skatten för pensionärer ska sänkas så att skillnaden mellan skatt på arbete och pension minskar och på sikt utjämnas helt.

Centerpartiet sänkte under våra år i regeringsställning skatten för pensionärer vid fem tillfällen. De som arbetar omfattas av jobbskatteavdraget. Jobbskatteavdraget är just ett skatteavdrag för dem som jobbar och syftet är att få fler i arbete, detta har fallit väl ut. Ju fler som arbetar desto mer skatteintäkter till välfärden och mer pengar in i pensionssystemet blir det. Mer pengar i pensionssystemet motverkar att bromsen i pensionssystemet ska slå till. Pensionssystemet bygger på inbetalda pensionsrätter och att inga andra medel tillförs pensionssystemet från statskassan. Om inte tillräckligt många arbetar och därmed betalar in i pensionssystemet finns inte tillräckligt för att kunna göra utbetalningar. Därför är det av högsta vikt även för dagens pensionärer att så många som möjligt arbetar. Att fler arbetar är en förutsättning för ytterligare skattesänkningar. Jobbskatteavdragen har varit viktiga för att öka sysselsättningen, något som lett till att skatteintäkterna ökat och mer pengar kan gå till välfärden samtidigt som större inbetalningar till pensionssystemet görs. Därför har Centerpartiet ett stort fokus på att fler ska komma i arbete och Sverige ska ha de godaste förutsättningar som tänkas kan för att starta företag och för att sedan anställa människor i sitt företag. 4 av 5 jobb skapas i små företag. Pensionärerna tjänar på att fler kommer i arbete eftersom allt hänger ihop i vårt samhälle.

Den statliga skatten är idag minimal och upplevelsen av höjd skatt kan många gånger kopplas till den kommunala skatten. Gruppen pensionärer omfattar ungefär 2 miljoner svenskar. Inom gruppen finns pensionärer som enbart har garantipension, men också pensionärer som t ex har stora inkomster från arbete och kapitalinkomster. Att sänka skatten för alla dessa är en åtgärd som framför allt gynnar de som redan idag har det bra. I deklarationen/på skattsedeln framgår det idag hur mycket skatt som dras även för pensionärer.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

5.47
5.48

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

5.46

Höjning av adoptionsbidraget, motion 5.49

5.49.1 att bidragsdelen anpassas till den faktiska adoptionskostnaden

5.49.2 att genom indexreglering av bidragsdelen säkra en framtida anpassning till aktuell adoptionskostnad

Partistyrelsens yttrande:

Att adoptera är en kostsam process både ekonomiskt och mentalt och innan processen är klar kan det varit många avbrott längs vägen. Kostnaderna för adoption varierar väldigt mycket från fall till fall beroende på vilket land adoptionen sker ifrån, hur långa och många resor som innefattas, hur länge processen håller på osv. Det kan vara läge att se över en höjning av adoptionsbidraget, men en indexreglering baserad på svenska förutsättningar skulle bli missvisande.

Partistämman beslutade att Centerpartiet ska verka för:

Att Centerpartiet verkar för att det görs en översyn av adoptionskostnader och adoptionsbidraget

Partistämman beslutade att avslå följande motion:
5.49

Fler familjehem – motion 5.50

5.51 att Centerpartiet verkar för att arvodesdelen som familjehemsföräldrar får ska vara a-kasse- och pensionsgrundande.

Partistyrelsens yttrande:

Utsatta ungdomar och ungdomar i extra behov av stöd är ett allvarligt problem i Sverige idag. Familjehem är en bra lösning för detta och stöd till de familjer som åtar sig denna viktiga uppgift är självklart viktigt. Bristen på familjehem är ett problem på många platser runt om i landet och därför är det rätt att uppmuntra människor att göra detta. Som motionären antyder finns olika delar i att ge dessa familjer bättre förutsättningar. För att öppna sitt hem för utsatta barn och ungdomar som inte kan bo hemma förväntas familjen leva ett stabilt liv, god hälsa och ha tid, engagemang och tålmod. Det är inte vård eller undervisning det handlar om utan gemenskap, sammanhang och värme. Ersättningen vid jour- och familjehemsvård består av en omkostnadsdel (ersätter kostnader för mat, bostad, kläder, fickpengar, resor etc.) och en arvodesdel (utgör lön för uppdraget). Omkostnadsdelen beskattas inte, medan arvodesdelen beskattas och är såväl sjukpenning- som pensionsgrundande. Det berättigar dem däremot inte till tjänstepension. Tiden med familjehemsuppdraget ger inte rätt till A-kassa, eftersom det är ett arvode och ingen lön, ett uppdrag och inte en anställning, man kan inte få till exempel semesterersättning eller sjukersättning.

SKL ger årligen ut rekommendationer för ersättningar till kontaktfamiljer, kontaktpersoner och familjehem. Syftet med dessa rekommendationer är att de ska utgöra ett stöd för kommunerna gällande ersättningsnivåerna då de inte regleras i lag. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningar av dessa ärenden. Ekonomi ska dock inte vara en drivkraft för att åta sig den här uppgiften, eftersom det kan slå i helt fel riktning.

Partistämman beslutade att Centerpartiet ska verka för:

Att se över om arvodesdelen som familjehemsföräldrar ska vara a-kassegrundande eller ej.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:
5.50